

PELETY - koncentrovaná forma energie

RNDR. LADISLAV ŽIDEK, VLASTA RAFAJOVÁ

Pelety patria medzi najsofistikovanejšie spôsoby spracovania biomasy a vďaka svojej veľkosti, tvaru a vlastnostiam poskytujú používateľovi rovnaký komfort vykurovania ako napríklad plyn. Miera ich využívania v poslednom období prudko rastie... V Európe sa ročne vyrobí asi 15 miliónov ton peliet a očakáva sa, že do roku 2020 sa toto množstvo približne zdvojnásobí. U nás však pelety ešte len čakajú na svoj „boom“. Hoci v SR sa vyprodukovalo vlani už asi 70 000 tisíc ton peliet, 90 percent produkcie smerovalo na export a len desať percent vyrobených peliet sa spotrebovalo na Slovensku.

FOTO: BIOMASA

Združenie BIOMASA, ktoré tento rok oslávilo svoju desaťročnicu, je lídrom vo využívaní biomasy na Slovensku. Združuje 25 obcí, miest, škôl a zdravotníckych zariadení, ktoré sú so svojimi rekonštruovanými kotolňami zároveň najväčším spotrebiteľom peliet na Slovensku.

44 KOTOLNÍ NA PELETY

Nosnou aktivitou združenia BIOMASA bola od začiatku existencie najskôr príprava a potom realizácia veľkého investičného projektu: Integrovaná logistika pre využívanie energie z biomasy - Redukcia emisí skleníkových plynov prostredníctvom využívania energie z biomasy na severozápadnom Slovensku.

V rokoch 2000 - 2006 sa postupne uskutočnila rekonštrukcia 44 kotolní vo verejných budovách spaľujúcich uhlie, koks, vykurovací olej či kaly na technologicky vyspelé a ekologické kotolne na pelety. Realizačnú fázu projektu spustili v roku 2000 pilotné rekonštrukcie dvoch školských kotolní v Klokočove a Lúkach. V roku 2003 sa uskutočnila rekonštrukcia najväčšej z kotolní v portfóliu BIOMASY v Lubochni. Kotolňa s výkonom 2,5 MW efektívne vykuruje 14 budov Národného endokrinného a diabetologického ústavu (me-

dzi nimi aj byty), tri školské pavilóny, materskú školu a budovu obecného úradu. Poslednou rekonštruovanou bola kotelňa školy v Ľubeli v roku 2006. Všetkým rekonštrukciám kotelní predchádzal energetický audit objektov a v mnohých prípadoch bola výmena zdroja tepla spojená s realizáciou ekvitermického vyregulovania vykurovacieho systému a s ďalšími opatreniami energetickej efektívnosti (izolácie, výmena okien,....).

EFEKTIVITA A INFORMOVANOSŤ

Súčasťou projektu bolo aj vybudovanie centrálného spracovateľského závodu v Kysuckom Lieskovci, ktorý začal pelety z dreveného odpadu vyrábať v roku 2004. Realizácia celého investičného projektu nielenže výrazne rozšírila vy-

kurovanie drevnou biomasou na Slovensku, ale prispela aj k vytvoreniu trhu s drevnými peletami, z čoho profitujú aj ostatní výrobcovia peliet. Navyše zvýšila sa informovanosť obyvateľov a samospráv o spracovaní biomasy na vysoko hodnotné palivo využiteľné v komunálnej sfére.

BIOMASA je dnes vlastníkom nových technológií kotelní a zároveň ich prevádzkovateľom. V rekonštruovaných kotelniach v školách, úradoch, nemocniciach, sociálnych zariadeniach vyrába teplo a predáva ho konečným odberateľom (členom združenia a iným subjektom). Všetky prevádzkované kotelne sú elektronicky spojené s centrálnym monitorovacím a kontrolným systémom BIOMASY v Kysuckom Lieskovci. To vytvára možnosť kontroly, monitorovania a hodnotenia efektívnosti a prevádzky aj na diaľku.

Združenie BIOMASA je najväčším výrobcom peliet u nás, týždenne exportuje šesť až osem kamiónov. Zo siedmich až ôsmich tisíc ton peliet, ktoré sa ročne u nás spotrebujú, približne šesť tisíc ton pochádza práve z Kysuckého Lieskovca. O výrobe peliet, vplyvoch hospodárskej krízy i plánoch združenia do budúcnosti sme sa zhovárali s RNDr. Ladislavom Židekom, riaditeľom Združenia BIOMASA.

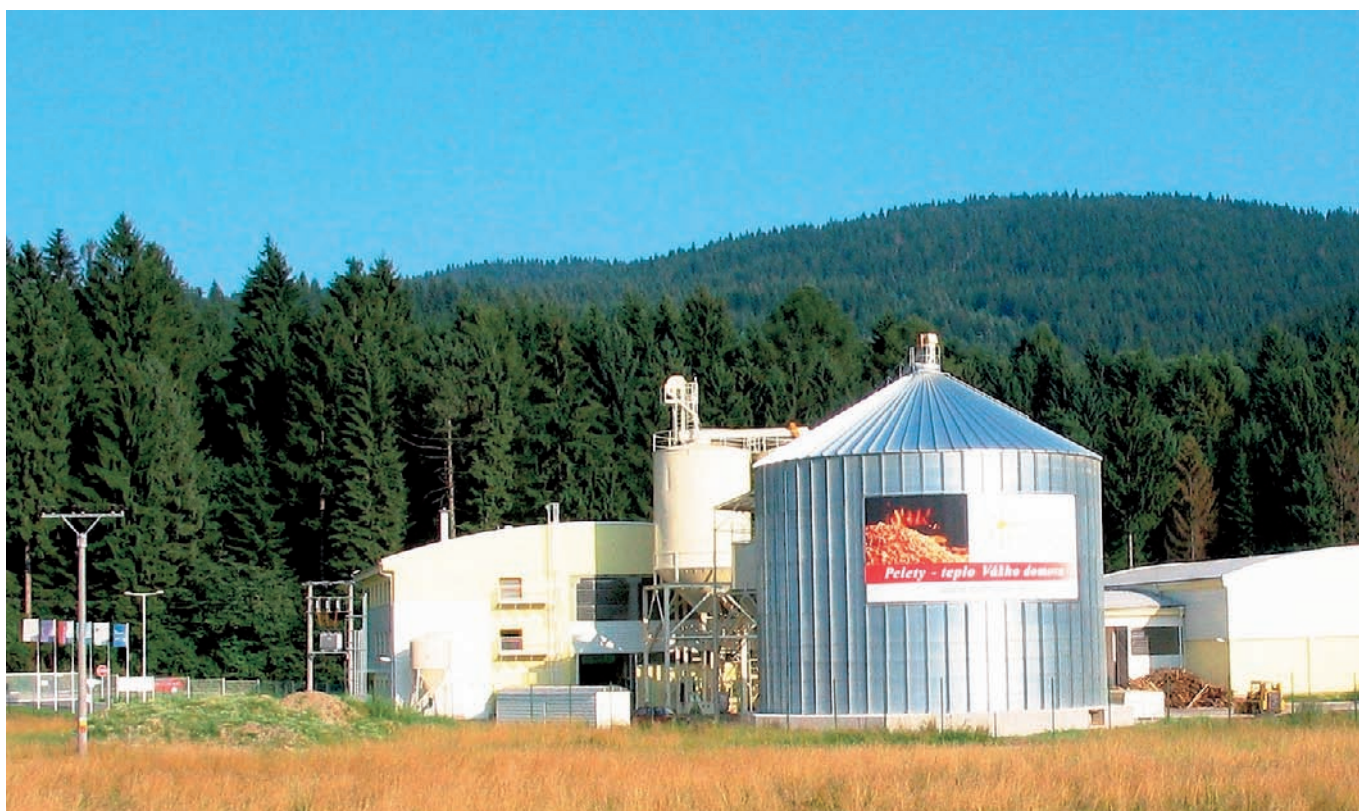
Členmi BIOMASY sú predovšetkým obce. Aký vplyv má teda na fungovanie vášho združenia politický cyklus v samospráve. Je to limitujúci faktor?

Máme 25 členov združenia, 25 majiteľov, 25 hlasov. Vždy po voľbách sa výmení asi tretina starostov, čo však nie je problém. Niekedy novým starostom „trochu trvá“, dokiaľ sa zorientujú, o čom združenie BIOMASA je. Po dvoch – troch členských schôdzkach to pomíne a podstatné problémy sa nevyskytujú. Pôvodní aj noví členovia si zvykli, že BIOMASA je ich a je veľmi spoľahlivým dodávateľom tepla. Hoci ide o malé kotelne, cena tepla je nižšia ako pri väč-

ších zariadeniach a je podstatne nižšia, akoby sa teplo vyrábalo z plynu.

Ako by ste charakterizovali vplyv energetickej a hospodárskej krízy na obchod s peletami?

Trh s peletami v Európe sa podstatne nezmenil, i keď postupne pribúdajú ďalšie a ďalšie kotelne aj na Slovensku. Ľavicoví politici umelo držia ľudí v mylnej predstave, že: „zemného plynu je dostatok, môže byť dlhodobo lacný, Rusko je stabilné, netreba sa obávať nedostatku plynu a rastu cien“. Uplynulá zima ukázala, že to nie je pravda. Dokonca si dovoľujem tvrdiť, že to nebola posledná kríza, ale jedna z prvých - no vonkoncom nie najväčšia. Časom bude vo svete narastať potreba zemného plynu, hlavne pre

Čínu a Rusko jednoducho odkloní trasy tam, kde sa bude viac platiť. Preto je taká dôležitá diverzifikácia. Nie však diverzifikácia ruského plynu cez druhú – južnú vetvu, ale diverzifikácia na rôzne zdroje energie.

V prípade rozvoja domácich energetických zdrojov je orientácia na biomasu a pelety prioritná - dokážu spolu pokryť na Slovensku až 30 % primárnej spotreby energie. Hospodárska kríza spôsobila, že väčší výrobcovia výrazne zdvihli cenu pilín, a preto mierne vzrástla aj cena peliet. Menší producenti suroviny sú zas nespoľahliví, majú nižšiu produkciu reziva, a tým aj pilín, z ktorých sa pelety vyrábajú. Stále je však vykurovanie peletami lacnejšie ako vykurovanie zemným plynom.

Prečo neodporúčate podnikateľom púšťať sa do malých projektov výroby peliet s kapacitou do niekoľko sto ton ročne?

Výroba peliet je technologicky náročná, surovina je pomerne drahá a odberatelia vyžadujú stabilitu. Teoreticky možno vyrábať pelety aj v malom, ale rozhodne pre trvalú udržateľnosť majú väčšiu šancu silní výrobcovia (benzín sa tiež dá vyrábať v malom, aj páliť pálenka). V postkomunistických krajinách, vrátane Slovenska, malí výrobcovia často nedodržiavajú legislatívu, prakticky nemajú technológie schválené, nedodržiavajú bezpečnostné a požiarne predpisy. Svet sa dnes globalizuje, ak chce výrobca peliet obstáť, musí mať dostatočne veľkú kapacitu a produkciu, obzvlášť vtedy, keď surovinu nakupuje. Pokiaľ má však výrobca peliet vlastnú kvalitnú surovinu, môže dlhodobo existovať aj menšia jednotka s kapacitou napríklad 500 kg za hodinu. Dnes sa všetky kontroly sústreďa na väčšie podniky, ako je napr. BIOMASA. Do malých ani neprídu, pretože často oficiálne vôbec neexistujú. Malí výrobcovia pritom často súťažia nekalo (zamestnávajú ľudí na čierno, pelety predávajú tzv. bez DPH a pod). Z ekonomického pohľadu a dlhodobého hodnotenia majú šancu dlhodobo prežiť len jednotky, ktoré vyrábajú minimálne dve tony za hodinu, časom bude táto hodnota päť ton za hodinu. Veľmi dôležité je aj to, aby výrobca peliet mal dostatočnú zásobu peliet na zimu, kedy je prirodzene menej suroviny na trhu a naopak práve v zime treba kúriť a teda je väčšia spot-

reba pilín. BIOMASA má dnes pred zimou na sklade 3500 ton peliet a má vytvorené v podstate zásoby pre celé Slovensko, dovoľm si tvrdiť, že percentuálne väčšie, ako sú zásoby zemného plynu pre celú krajinu.

Kedysi ste plánovali dovážať piliny do vášho spracovateľského závodu len z územia v okruhu 50 km, dnes ich vozíte aj z oveľa väčších vzdialeností. Prečo?

Veľa malých producentov pilín jednoducho odstavilo výrobu alebo produkujú menej. BIOMASA je silná, preto si môže dovoliť dovážať piliny aj z väčších vzdialeností.

Je pravdou, že dnes dovážame piliny aj zo vzdialenosti 200 km. Malí výrobcovia peliet sú pre veľké piliarske závody nespoľahliví, preto im piliny predávajú len prostredníctvom obchodníkov, teda drahšie, čo ešte sťažuje ich situáciu na trhu.

Myslíte si, že aktuálny nedostatok cenovo a kvalitatívne prijateľných pilín je prechodný stav? Čo by mohlo súčasnú situáciu zmeniť k lepšiemu?

Na trhu je menej suroviny a jej cena je na Slovensku taká istá ako v Nemecku či Rakúsku. Preto aj cena peliet pre konečných spotrebiteľov je v podstate zastabilizovaná a nehrozí jej enormný rast. V Európe je prebytok kvalitných peliet a pokiaľ by mali výrobcovia predávať v zmysle platných zákonov, boli by drahší ako veľkí výrobcovia. BIOMASA má nkontrahovaný dostatok suroviny. Surovina tvorí viac ako 40 % z výrobných nákladov, financie za ňu však zostávajú na Slovensku pre piliarov a lesníkov, neodchádzajú do Ruska, ako je to pri plyne. To je najjednoduchšie protikrizové opatrenie - „točiť“ peniaze v regióne, žiaľ, politici to vôbec nechápu.

Aké sú ciele vášho združenia (v strategickom aj strednodobom horizonte)?

Naším najnovším cieľom je úspešne implementovať nové projekty, na ktoré BIOMASA získala zdroje, predovšetkým priamo z EÚ. BIOMASA má za sebou rozsiahle audity realizované priamo Bruselom, nemusí, na rozdiel od Slovenskej republiky, vracieť žiadne peniaze, všetky zazmluvnené prostriedky nám boli a sú vyplácané načas. Nové projekty sú zamerané na posilnenie postavenia združenia BIOMASA v stredoeurópskom priestore. BIOMASA je najväčším a najstabilnejším výrobcom a dodávateľom peliet na Slovensku so silným postavením v strednej Európe a toto chceme ešte posilniť. Ustavične nám pribúdajú noví odberatelia peliet a my ani jedného nenecháme bez paliva. BIOMASA získava nových zákazníkov hlavne takých, ktorí pôvodne uvažovali o využívaní drevnej štiepky, ale postupne zistili, že vykurovanie peletami je spoľahlivejšie a efektívnejšie. ■

BIOMASA, z. p. o.
Kysucký Lieskovec 743, 023 34
041/4231500, biomasa@biomasa.sk,
www.biomasa.sk

AJ VY CHCETE VYKUROVAŤ BIOMASOU EKONOMICKY, EKOLOGICKY A KOMFORTNE ?

PONÚKAME VÁM VYSOKO KVALITNÉ DREVNÉ PELETY DOMÁCEJ VÝROBY

Parametre:

- priemer: 6 mm
- výhrevnosť: 17,5 MJ.kg⁻¹
- vlhkosť: 8 – 9 %
- certifikované - norma DIN Plus
- balenie: 15 kg vrecká, voľne sypané

Výhody dodávok od nás:

- spoľahlivosť dodávok aj počas zimných mesiacov
- presnosť zaručená certifikovanou váhou v cisterne
- najväčší výrobca na Slovensku s nepretržitou prevádzkou

Kompletný cenník s objednávkovým formulárom je na stránke www.biomasa.sk